

कृषि विकास बैंक लि.

खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पदको विवरण

पद : ओभरसियर (सिभिल) सेवा/समूह : प्राविधिक/प्राविधिक
तह : ५ (पाँच)

परीक्षाको किसिम :

(क) : लिखित परीक्षा : २०० पूर्णाङ्क (ख) : अन्तर्वार्ता : ३० पूर्णाङ्क

न्यूनतम शैक्षिक योग्यता :

मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालय वा CTEVT बाट सिभिल ईन्जिनियरिङ्ग विषयमा ३ वर्षे डिप्लोमा कोर्ष उत्तीर्ण भएको ।

पाठ्यक्रमको उद्देश्य :

बैंकको ओभरसियर (सिभिल) प्राविधिक तह-५ पदका लागि निर्धारित कार्य-विवरणलाई दृष्टिगत गरी तोकिएको आवश्यक न्यूनतम योग्यता पुगेका योग्य उमेदवारहरु मध्येबाट कार्यालयको दैनिक कार्य संचालनका लागि बैंकको कार्यक्षेत्र र कार्य प्रकृतिसंग सम्बन्धित सिभिल निर्माण तथा मर्मत सम्भार र अन्य बैकिङ्ग कारोवार संचालन जस्ता सान्दर्भिक विषयमा उमेदवारको सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ज्ञानको परीक्षण गर्नु पाठ्यक्रमको उद्देश्य रहेकोछ ।

लिखित परीक्षा योजना :

सि.नं.	पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न प्रकृति	प्रश्न संख्या	अंक	अंकभार	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	समय
१	प्रथम पत्र	सामान्य ज्ञान, कानून तथा बैकिङ्ग सम्बन्धी	क	वस्तुगत बहुवैकल्पिक	२५	२	५०	१००	४०	२० मिनेट
			ख	छोटो उत्तर	६	५	३०			१ घण्टा १५ मिनेट
				लामो उत्तर	२	१०	२०			
२	द्वितीय पत्र	सेवा सम्बन्धी	क	छोटो उत्तर	६	५	३०	१००	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
				लामो उत्तर	२	१०	२०			
			ख	छोटो उत्तर	६	५	३०			
				लामो उत्तर	२	१०	२०			

द्रष्टव्य:

- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्र नेपाली वा अंग्रेजी दुबै भाषामा सोधिने छ । सबै प्रश्नको उत्तर अनिवार्य हुनेछन । लिखित परीक्षामा परीक्षार्थीले नेपाली र अंग्रेजी भाषामध्ये कुनै एक वा दुवै माध्यममा उत्तर दिन सक्नेछन् ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- पाठ्यक्रममा भएका यथासम्भव सबै पाठ्यांशका ईकाईहरु समावेश हुनेगरी प्रश्न सोधिने छ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or More parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरु (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा तीन महिना अगाडि (संशोधन भएका, संशोधन भई हटाईएका, वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा समावेश भएको सम्झनु पर्दछ ।
- लिखित परीक्षामा प्रत्येक पत्रको उत्तिर्णाङ्क न्यूनतम ४०% (प्रतिशत) अङ्क रहेको र लिखित परीक्षामा सफल भई योग्यताक्रममा छनौट भएका उमेदवारहरु मात्र अन्तर्वार्ता परीक्षामा सम्मिलित हुन पाउने छन् ।
- पाठ्यक्रमको स्वीकृति तथा लागु मिति : २०७७/०५/०५

प्रथम-पत्र :

खण्ड - क : सामान्य ज्ञान तथा कानूनी व्यवस्था

वस्तुगत बहुवैकल्पिक

२५ प्रश्न X २ अंक = ५०

- १) नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, राजनैतिक, सांस्कृतिक, साहित्यिक, धार्मिक, प्रशासनिक, आर्थिक, शैक्षिक, बैज्ञानिक तथा खेलकुद सम्बन्धी जानकारी ।
- २) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका प्रमुख सम-सामयिक विषय तथा घटनाक्रमहरु बारे सामान्य जानकारी ।
- ३) अन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय स्तरका (UN, World Bank, IMF, ADB, SAARC जस्ता) प्रमुख सस्थाहरु बारे जानकारी ।
- ४) नेपालमा संबैधानिक विकासक्रम तथा नेपालको संविधान ।
- ५) बैकिङ्ग व्यवसायमा प्रयोग हुने बैकिङ्ग शब्दावलीहरु (Banking Terminology)
- ६) नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ ।
- ७) कम्पनी ऐन, २०६३ ।
- ८) बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ सम्बन्धी जानकारी ।
- ९) बैकिङ्ग कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४ ।
- १०) सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ ।
- ११) कृषि विकास बैंक लि. कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६२ ।

खण्ड - ख : आर्थिक तथा बैकिङ्ग

छोटो उत्तर	६ प्रश्न X ५ अंक = ३०
लामो उत्तर	२ प्रश्न X १० अंक = २०

- १) **बैकिङ्ग अवधारणा :** बैकिङ्ग अवधारणा, विकासक्रम, बैंकका प्रकार तथा कार्यहरु, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा बैकिङ्ग व्यवसायका आधुनिक सेवा, सुविधाहरु, केन्द्रिय बैंकको स्थापना, महत्व तथा काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा बैकिङ्ग क्षेत्रको वर्गीकरण तथा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा वाणिज्य बैंकको मुख्य कारोवार क्षेत्र, सम्भावना, अवसर तथा चुनौतीहरु, नेपालको आर्थिक विकासमा बैकिङ्ग क्षेत्रको भूमिका, महत्व तथा वर्तमान अवस्था, बैकिङ्ग सेवाहरु निक्षेप सेवा, कर्जा सेवा, विप्रेषण, प्रतिपत्र, बैंक जमानत तथा अन्य सेवाहरु ।
- २) **नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन सम्बन्धी जानकारी ।**
- ३) **संगठन तथा व्यवस्थापन :** संगठनको परिभाषा, संगठनात्मक संरचना, संगठनको प्रकार, उद्देश्य, सञ्चार प्रणाली, संगठनात्मक परिवर्तन र विकास, संस्थागत सुशासन सम्बन्धी जानकारी । व्यवस्थापनको परिभाषा, सिद्धान्त तथा महत्व, व्यवस्थापनका कार्यहरु, उत्प्रेरणा, व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको आवश्यकता र महत्व । मानव संसाधन व्यवस्थापनको अवधारणा, महत्व, कर्मचारी छनौट तथा भर्ना, तालीम तथा विकास, कार्य विवरण, कार्य विश्लेषण, पुरस्कार तथा दण्ड/सजाय, कार्य सम्पादन मूल्यांकन र वृत्ति विकास योजना ।
- ४) **कार्यालय संचालन :** चिठ्ठीपत्र लेखन, पत्राचार, दर्ता चलानी, फाईलिङ्ग, अनुक्रमणिका, संचार व्यवस्थापन, अभिलेख व्यवस्थापन, टिप्पणी तथा प्रतिवेदनको परिचय र ढांचा, कार्यालय संरचना र सजावट ।
- ५) **सूचना प्रविधि :** Computer System (Input Device, Output Device), Operating system, Application software, MS office system, Internet, e-mail, Hardware, Networking, Database management system, Related threats. बैकिङ्ग क्षेत्रमा Core Banking System (CBS) को आवश्यकता, महत्व, भूमिका, यसको कार्यान्वयन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने विषय तथा सम्भावित जोखिमहरु ।

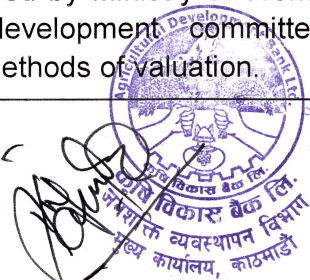
- ६) अर्थशास्त्र : Macro and Micro Economic Concept, Elements, GDP, National Income, Fiscal Policy, Monetary Policy, Interest rate, Inflation, Money market, Capital Market, Government Securities, Globalization, Economic Liberalization & Privatization.
- ७) गणित: Unitary Method, Fraction, Decimal, Simple and Compound Interest, Percentage, Ratio and Proportion, Simple and Weighted Average. Mean, Median, Mode, & Standard Deviation, Triangle, Shapes.
- ८) कृषि विकास बैंक लि.: बैंक को स्थापना, विकासक्रम, कार्यप्रकृति, दूरदृष्टि, ध्येय, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, कारोवारको अवस्था, वासलातको आकार, विद्यमान सबल एवं दुर्बल पक्षहरु तथा अवसर र चुनौतिहरु । बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचरण तथा अनुशासन सम्बन्धी जानकारी ।

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड - क : सिभिल ईन्जिनियरिङ्ग सेवा

छोटो उत्तर	६ प्रश्न X ५ अंक = ३०
लामो उत्तर	२ प्रश्न X १० अंक = २०

- 1) Engineering Survey** : Concept & Basic principles of surveying, Linear measurements, Compass and plane table surveying, Leveling and contouring, Theodolite traversing,
- 2) Drawing Techniques** : Drawing sheet composition and its essential components, Suitable scales, site plans, preliminary drawings, working drawings, Theory of projection drawing: perspective, orthographic and axonometric projection; first and third angle projection, Drawing tools and equipments, Drafting conventions and symbols, Techniques of free hand drawing
- 3) Structural Design** : Sections in Bending, Under reinforced, over reinforced and balanced sections, Analysis of single and double reinforced rectangular sections, Shear and Bond for R.C. Sections, Shear resistance of a R.C. section, Types of Shear reinforcement and their design, Determination of anchorage length, Axially Loaded R.C. Columns, Short and long columns, Design of a rectangular column section, Design and Drafting of R.C. Structures, Singly and doubly reinforced rectangular beams, Simple one-way and two-way slabs and Axially loaded short and long columns
- 4) Construction Materials** : Construction material concept, Classifications, manufacturing, types, measurement mechanism, storage, transportation, Selection and uses. **Stone** : Formation and availability of stones in Nepal and Methods of laying and construction with various stones, **Cement** : Different cements: Ingredients, properties and manufacture , Storage and transport Admixtures with cement., **Clay and Clay Products** : Brick type, manufacture, laying, bonds, Paints and Varnishes, Type and selection, Preparation techniques and uses, **Metals**: Type, properties, Selection and uses.
- 5) Estimating and Costing** : General Concept, Main items of work, Units of measurement and payment of various items of work and material, Standard estimate formats of government offices , Rate Analysis ,Basic general knowledge on the use of rate analysis norms prepared by Ministry of Works and Transport and the district rates prescribed by district development committee, Specifications, Interpretation of specifications, Valuation, Methods of valuation.

खण्ड - ख : सिभिल इंजिनियरिङ्ग सेवा

छोटो उत्तर	६ प्रश्न X ५ अंक = ३०
लामो उत्तर	२ प्रश्न X १० अंक = २०

- 1) **Building Construction Technology: Foundations** : Subsoil exploration , Type and suitability of different foundations: Shallow, deep , Shoring and dewatering, Design of simple brick or stone masonry foundations. **Walls** : Type of walls and their functions, Choosing wall thickness, Height to length relation, Use of scaffolding. **Damp Proofing** : Source of Dampness, Remedial measures to prevent dampness, **Concrete Technology** : Constituents of cement concrete, Grading of aggregates, Concrete mixes, Water cement ratio, Factors affecting strength of concrete, Form work, Curing, **High raised building and Public building**: Construction methodology of high raised building. Norms used for construction of residential and public building., **Wood work** : Frame and shutters of door and window, Timber construction of upper floors, Design and construction of stairs, **Flooring and Finishing**: Different types of floor finishes- brick, concrete, flagstone, marble, granite, **Plastering works**
- 2) **Housing, building and urban planning** : Present status and practices of building construction in Nepal, Specific considerations in design and construction of buildings in Nepal, Indigenous technology in building design and construction, Local and Modern building construction material in Nepal, Community buildings: School and hospital buildings and their design considerations, Urban planning needs and challenges in Nepal.
- 3) **Concrete Technology** : Constituents and properties of concrete, Water cement ratio, Grade and strength of concrete, concrete mix design, testing of concrete, Mixing, transportation pouring and curing of concrete, Admixtures, Pre-stressed concrete technology
- 4) **Technology, Environment and civil society** : Technological development in Nepal, Promotion of local technology and its adaptation, Environmental Impact Assessment, Initial Environmental Examination, Global-warming phenomena, Types of sources of pollution: point / non-point (for air and water), Social mobilization in local infrastructure development and utilization in Nepal, Participatory approach in planning, implementation, maintenance and operation of local infrastructure
- 5) **Construction Management** : Organization, Need for organization, Responsibilities of a civil overseer, Relation between Owner, Contractor and Engineer, Site Management, Preparation of site plan, Organizing labor, Measures to improve labor efficiency, Accident prevention, Contract Procedure, Types of contracts, Departmental works and day-work, Tender and tender notice, Earnest money and security deposit, Preparation before inviting tender, Agreement, Conditions of contract Construction supervision, Accounts, Administrative approval and technical sanction, Familiarity with standard account keeping formats used in governmental organizations, Muster roll and Completion report.

कृषि विकास बैंक लि.

खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पदको विवरण:

पद : ऋण सहायक
तह : ५ (पाँच)

सेवा/समूह : प्राविधिक/प्राविधिक

परीक्षाको किसिम:

(क) : लिखित परीक्षा : २०० पूर्णाङ्क (ख) : अन्तर्वार्ता : ३० पूर्णाङ्क

न्यूनतम शैक्षिक योग्यता:

मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट कृषि विज्ञान संकायबाट स्नातक तह उत्तिर्ण भएका ।

पाठ्यक्रमको उद्देश्य:

बैंकको ऋण सहायक, सहायकस्तर प्राविधिक सेवा तह-५, पदका लागि निर्धारित कार्य विवरणलाई दृष्टिगत गरी तोकिएको आवश्यक न्यूनतम योग्यता पुगेका योग्य उम्मेदवारहरूमध्येबाट कार्यालयको दैनिक कार्य संचालनका लागि बैंकको कार्यक्षेत्र र कार्य प्रकृतिसँग सम्बन्धित कर्जा, निक्षेप तथा बैंकिङ्ग कारोवार संचालनका सान्दर्भिक विषयमा उम्मेदवारको सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ज्ञानको परीक्षण गर्नु प्रस्तुत पाठ्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ ।

लिखित परीक्षा संरचना:

सि.नं.	पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न प्रकृति	प्रश्न संख्या	अंक	अंकभार	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	समय
१	प्रथम पत्र	सामान्य ज्ञान, आर्थिक तथा बैंकिङ्ग सम्बन्धी	क	वस्तुगत बहुवैकल्पिक	२५	१	२५	१००	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
			ख	छोटो उत्तर लामो उत्तर	५ ५	५ ५०				
२	द्वितीय पत्र	सेवा सम्बन्धी	क	छोटो उत्तर	४	५	२०	१००	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
				लामो उत्तर	३	१०	३०			
			ख	छोटो उत्तर	४	५	२०			
				लामो उत्तर	३	१०	३०			

द्रष्टव्य:

- लिखित परीक्षाको प्रश्न पत्र नेपाली वा अंग्रेजी दुवै भाषामा सोधिने छ । सबै प्रश्नको उत्तर अनिवार्य हुनेछ । लिखित परीक्षामा परीक्षार्थीले नेपाली र अंग्रेजी भाषामध्ये कुनै एक वा दुवै माध्यममा उत्तर दिन सक्नेछन् ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- पाठ्यक्रममा भएका यथासम्भव सबै पाठयांशका ईकाइहरू समावेश हुनेगरी प्रश्न सोधिने छ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or More parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- यस पाठ्यक्रमका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा तीन महिना अगाडि संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा समावेश भएको सम्झनु पर्छ ।
- लिखित परीक्षामा प्रत्येक पत्रको उत्तीर्णाङ्क न्यूनतम ४० प्रतिशत अङ्क रहेको र लिखित परीक्षामा सफल भई योग्यताक्रममा छनौट भएका उम्मेदवारहरू मात्र अन्तर्वार्ता परीक्षामा सम्मिलित हुन पाउने छन् ।

पाठ्यक्रम स्वीकृत तथा लागू मिति : २०७७/०८-११

प्रथम-पत्र: सामान्य ज्ञान, आर्थिक तथा बैकिङ्ग सम्बन्धी ।

खण्ड-क: सामान्य ज्ञान		वस्तुगत बहुवैकल्पिक २५ प्रश्न X १ अंक = २५			
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन					
बुँदा नं.:	१	२	३	४	५
प्रश्न संख्या:	१०	३	३	५	४

- (१) नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, राजनैतिक, सामाजिक, जनसांख्यिक, सांस्कृतिक, साहित्यिक, धार्मिक, प्रशासनिक, आर्थिक, शैक्षिक, वैज्ञानिक तथा खेलकुद सम्बन्धी जानकारी, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरका प्रमुख सम-सामयिक विषय तथा घटनाक्रमहरु बारे सामान्य जानकारी ।
- (२) नेपालमा संवैधानिक विकासक्रम तथा नेपालको संविधान सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- (३) नेपालको आवधिक योजना सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- (४) नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८, बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३, बैकिङ्ग कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४, सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- (५) नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन सम्बन्धी जानकारी ।

खण्ड-ख: आर्थिक तथा बैकिङ्ग		छोटो उत्तर	५ प्रश्न X ५ अंक = २५				
		लामो उत्तर	५ प्रश्न X १० अंक = ५०				
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन							
बुँदा नं.:	१	२	३	४	५	६	
प्रश्न संख्या:	२	२	१	२	१	२	

- (१) **बैकिङ्ग प्रणाली:** बैकिङ्ग अवधारणा, विकासक्रम, बैंकका प्रकार तथा कार्यहरु, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा बैकिङ्ग व्यवसायका आधुनिक सेवा, सुविधाहरु, केन्द्रीय बैंकको स्थापना, महत्व तथा काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा बैकिङ्ग क्षेत्रको वर्गीकरण तथा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा वाणिज्य बैंकको मुख्य कारोबार क्षेत्र, सम्भावना, अवसर तथा चुनौतीहरु, नेपालको आर्थिक विकासमा बैकिङ्ग क्षेत्रको भूमिका, महत्व तथा वर्तमान अवस्था, बैकिङ्ग सेवाहरु निक्षेप सेवा, कर्जा सेवा, विप्रेषण, प्रतीतपत्र, बैंक जमानत तथा अन्य सेवाहरु, बैकिङ्ग शब्दावलीहरु ।
- (२) **व्यवस्थापन: संगठन:** परिभाषा, संगठनात्मक संरचना, संगठनको प्रकार, उद्देश्य, सञ्चार प्रणाली, संगठनात्मक परिवर्तन र विकास, संस्थागत सुशासन सम्बन्धी जानकारी । **व्यवस्थापन:** परिभाषा, सिद्धान्त तथा महत्व, व्यवस्थापनका कार्यहरु, उत्प्रेरणा, व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको महत्व । **मानव संसाधन व्यवस्थापन:** अवधारणा, महत्व, कर्मचारी छनौट तथा भर्ना, तालीम तथा विकास, कार्य विवरण, कार्य विश्लेषण, पुरस्कार तथा दण्ड सजाय, कार्य सम्पादन मूल्यांकन र वृत्ति विकास योजना, चिठीपत्र लेखन, पत्राचार, दर्ता चलानी, फाइलिङ्ग, अनुक्रमणिका, संचार व्यवस्थापन, अभिलेख व्यवस्थापन, टिप्पणी तथा प्रतिवेदनको परिचय र ढाँचा, कार्यालय संरचना र सजावट ।
- (३) **सूचना प्रविधि:** Computer System (Input Device, Output Device), Operating system, Application Software, MS Office System, Internet, e-mail, Hardware, Networking, Database Management System, Related Threats. बैकिङ्ग क्षेत्रमा Core Banking System (CBS)को आवश्यकता, यसको कार्यान्वयन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने विषय तथा सम्भावित जोखिमहरु ।

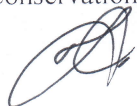

- (४) अर्थशास्त्र: Macro and Micro Economic Concept and Elements, GDP, National income, Fiscal policy, Monetary policy, Interest rate, Inflation, Money market, Capital market, Government securities, Globalization, Economic liberalization.
- (५) गणित: Unitary method, Fraction, Decimal, Simple and compound interest, Percentage, Ratio and proportion, Simple and weighted average, Mean, Median, Mode, Standard deviation, Triangle, Shapes.
- (६) कृषि विकास बैंक लि.: बैंकको स्थापना, विकासक्रम, कार्यप्रकृति, दूरदृष्टि, ध्येय, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, कारोवारको अवस्था, वासलातको आकार, विद्यमान सबल एवं दुर्बल पक्ष तथा अवसर र चुनौतिहरु, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचरण तथा अनुशासन सम्बन्धी जानकारी, कृषि विकास बैंक लि. कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६२।

द्वितीय-पत्र : सेवा सम्बन्धी

Part A : Agricultural in Nepal		छोटो उत्तर	४ प्रश्न X ५ अंक = २०					
		लामो उत्तर	३ प्रश्न X १० अंक = ३०					
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन								
बुँदा नं.:	१	२	३	४	५	६		
प्रश्न संख्या:	१	१	१	१	२	१		

- 1. History and Current Status of Agriculture Sector in Nepal**
 - 1.1 History of agricultural research and development in Nepal.
 - 1.2 Overview of Nepalese agriculture: Current status and scope.
 - 1.3 Agriculture Perspective Plan (APP) and its impact in Nepalese agriculture.
 - 1.4 Role of cooperatives in agriculture development in Nepal.
 - 1.5 Crop & Livestock insurance in Nepal: Current policies and status.
- 2. Agriculture Research, Extension and Education**
 - 2.1 Major functions of agriculture research, extension and education in Nepal.
 - 2.2 Public, private, NGOs, CBOs, agricultural co-operatives and farmer groups involvement in research, extension and education.
 - 2.3 Institutional arrangement of agricultural research, extension and education in Nepal.
 - 2.4 Devolution of agriculture extension system and its impact in agricultural development.
- 3. Natural Resource & Environment Conservation**
 - 3.1 Importance of natural resources conservation, food security, employment generation and livelihood improvement in Nepal.
 - 3.2 Use of fertilizers and pesticides in agriculture and their implications to environment.
 - 3.3 Environmental issues and sustainability of Nepalese agriculture.
 - 3.4 Conservation agriculture: concept, principles and practices.
- 4. Climate Change and Disaster-Risk Management**
 - 4.1 Climate change and its impact in agriculture sector.
 - 4.2 Climate change adaptation and mitigation strategies of Nepal.
 - 4.3 Disaster (landslide, drought, flood, cold spell, hailstone & pest outbreak) management in Nepal.
 - 4.4 Rapid urbanization and change in land use pattern and their consequences in food security, environment conservation, employment generation and youth migration.

5. Agronomy, Horticulture, Mushroom cultivation

5.1 Agronomy:

- Production practices of rice, maize, wheat, finger millet, lentil, soybean, chickpea, pigeon pea, mungbean, horse gram, rapeseed, sunflower, groundnut, sugarcane with respect to:
 - (1) Importance, distribution, origin and classification
 - (2) Morphology and growth stages
 - (3) Recommended varieties
 - (4) Climate and soil
 - (5) Cultural practices and post-harvest technology
- Underutilized crops and their importance in food and nutritional security

5.2 Horticulture

- Cultivation practices of major horticultural crops
 - (1) **Fruits:** Citrus (Citrus spp.), Mango (Mangifera indica), Litchi (Litchi chinensis), Banana (Musa acuminata), Apple (Malus domestica), Pear (Pyrus communis) and Kiwi (Actinidia chinensis), Dragon fruit, Avocado
 - (2) **Vegetables:** Potato (Solanum tuberosum), tomato (Solanum lycopersicum), chili (Capsicum frutescens), cucumber (Cucumis sativus), cauliflower (Brassica oleracea var botrytis), cabbage, radish (Raphanus sativus), beans (Phaseolus vulgaris), onion (Allium cepa), garlic, Pea (Pisum sativum), pumpkin, bottle gourd, bitter melon and broad leaf mustard (Brassica juncea var rugosa),
 - (3) **Spice crops:** Ginger (Zingiber officinale), Turmeric (Curcuma longa) and Cardamom (Amomum subulatum)
 - (4) **Flower & ornamental plants:** Rose (Rosa spp.), carnation (Dianthus caryophyllus), gladiolus (Gladiolus spp.), Gerbera (Gerbera jamesonii) and other ornamental plants.
 - (5) **Plantation crops:** Tea (Camellia sinensis) and Arabica coffee (Coffea arabica),
- Techniques & practices of off seasonal vegetables production.
- Use of plant growth regulators and hormones in horticulture

5.3 Mushroom cultivation

- Cultivated species of mushroom in Nepal
- Cultivation techniques of Pleurotus spp. and Agaricus spp., Shitake

6. Modern technologies in agriculture

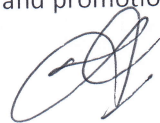
- 6.1 Organic farming, soilless farming, tunnel farming, tissue culture technology for tuber and sapling production, high density planting, modern irrigation technologies.
- 6.2 Urban farming technologies (roof top, vertical farming and home garden)

सेवा सम्बन्धी

Part B : Agricultural Banking					छोटो उत्तर	४ प्रश्न X ५ अंक = २०	
					लामो उत्तर	३ प्रश्न X १० अंक = ३०	
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन							
बुँदा नं.:	१	२	३	४	५	६	७
प्रश्न संख्या:	१	१	१	१	१	१	१

- 1. Nepal's Agriculture, Plan, Policies, Strategies, and Trade in Agriculture**
 - 1.1 Concept, goals, target and strategies of current periodic plan focusing in agri-sector.
 - 1.2 Agriculture Development Strategy (ADS), 2015-2035 AD: vision, mission, target, components and its salient features, implementation status of ADS, supporting projects and institutional arrangement.
 - 1.3 Comparative advantage, agriculture commercialization and trading of Nepalese agricultural products.
 - 1.4 Import/export situation of agricultural commodities in Nepal.
 - 1.5 Contribution of ADBL for agriculture promotion in Nepal
 - 1.6 Agricultural cooperatives in Nepal; their status and challenges
 - 1.7 Agricultural credit flow in Nepal; its importance, challenges and present status
- 2. Agricultural Technology and Management**
 - 2.1 Importance of crop diversification and commercialization in Nepal.
 - 2.2 Strategies for commercialization of high value low volume commodities.
 - 2.3 Concept of soil fertility and productivity.
 - 2.4 Concept of Integrated Plant Nutrient System (IPNS) and its significance.
 - 2.5 Agricultural Management Information System (AMIS) in Nepal
 - 2.6 Role of information and communication technology (ICT) in agriculture development.
 - 2.7 Concept of agriculture mechanization & its importance on agriculture commercialization.
- 3. Post-harvest Technology in Agriculture**
 - 3.1 Introduction and importance of post-harvest technology.
 - 3.2 Role of post-harvest management in assuring the quality & safety of agricultural commodities.
 - 3.3 Causes of post-harvest loss and their management.
 - 3.4 Preservation & Storage of Vegetables and fruits: principles, importance and different storage structures.
 - 3.5 Storage of cereal & pulses: principles, importance and different storage structures.
- 4. Agriculture Marketing, High Value Crops, Value/Supply Chain Management**
 - 4.1 Agricultural markets and marketing in Nepal.
 - 4.2 Linkage of agro-industries with agriculture production and marketing.
 - 4.3 Meaning, scope and promotion of high value agricultural crops

- 4.4 Introduction, Definition, elements and types of supply chain and supply chain management.
- 4.5 Value chain development: concepts and practices in agriculture.
- 4.5 Fertilizers available in Nepalese market and their use.
- 4.6 Organic agriculture and organic products for export promotion and food safety.

5. Livestock, Poultry & Fisheries Management

5.1 Livestock & Poultry

- Rearing Practice & Management of cow, buffalo, goat, sheep, pig & Poultry
 - (1) Indigenous & improved Breeds
 - (2) Housing System
 - (3) Feed & Nutrition
 - (4) Disease & Pest

5.2 Fisheries

- (1) Cultivation Practices of indigenous and exotic species in Nepal
- (2) Major Fisheries system in Nepal
- (3) Management of Rearing & nursery pound
- (4) Feed management
- (5) Disease management

6. Project Formulation, Management and Appraisal

- 6.1 Concept of plan, program and project; project panning, program planning tools and techniques.
- 6.2 Project cycle and project management;
- 6.3 Project identification, selection and formulation & approach of agricultural project planning.
- 6.4 Feasibility study and preparation of agricultural projects (Planning in view of technical, political, institutional, organizational, environmental, economic & financial and human aspects etc.).
- 6.5 Sensitivity analysis and reasons for project failures.
- 6.6 Risk management in agricultural projects.
- 6.7 Monitoring, Supervision and evaluation of agricultural projects.

7. Sustainable Agriculture and Farm Management

- 7.1 Definition and types of sustainable agriculture.
- 7.2 Principles and approaches of sustainable agriculture and biologically intensive farming system.
- 7.3 Inter-linkage between agribusiness and SA; Principles and characteristics of sustainable agribusiness and sustainable farm management.
- 7.4 Aspects of sustainable farm and agribusiness management.
- 7.5 Farm production planning and scheduling, effects of sustainable production strategies/activities, decision making and implementation of sustainable farm management.

कृषि विकास बैंक लि.

खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पदको विवरणः

पद : कानून सहायक
तह : ५ (पाँच)

सेवा/समूह : प्रशासन / प्रशासन

परीक्षाको किसिमः

(क) : लिखित परीक्षा : २०० पूर्णाङ्क (ख) : अन्तर्वार्ता : ३० पूर्णाङ्क

न्यूनतम शैक्षिक योग्यताः

मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट कानून संकायबाट स्नातक तह उत्तिर्ण भएका ।

पाठ्यक्रमको उद्देश्यः

बैंकको कानून सहायक, सहायकस्तर प्रशासन सेवा तह-५, पदका लागि निर्धारित कार्य विवरणलाई दृष्टिगत गरी तोकिएको आवश्यक न्यूनतम योग्यता पुगेका योग्य उम्मेदवारहरुमध्येबाट कार्यालयको दैनिक कार्य संचालनका लागि बैंकको कार्यक्षेत्र र कार्य प्रकृतिसँग सम्बन्धित कानून, कर्जा, निक्षेप तथा बैंकिङ्ग कारोवार संचालनका सान्दर्भिक विषयमा उम्मेदवारको सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ज्ञानको परीक्षण गर्नु प्रस्तुत पाठ्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ ।

लिखित परीक्षा संरचनाः

सि.नं.	पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न प्रकृति	प्रश्न संख्या	अंक	अंकभार	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	समय
१	प्रथम पत्र	सामान्य ज्ञान, आर्थिक तथा बैंकिङ्ग सम्बन्धी	क	वस्तुगत बहुवैकल्पिक	२५	१	२५	१००	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
			ख	छोटो उत्तर	५	५	२५			
				लामो उत्तर	५	१०	५०			
२	द्वितीय पत्र	सेवा सम्बन्धी	क	छोटो उत्तर	४	५	२०	१००	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
				लामो उत्तर	३	१०	३०			
			ख	छोटो उत्तर	४	५	२०			
				लामो उत्तर	३	१०	३०			

द्रष्टव्यः

- लिखित परीक्षाको प्रश्न पत्र नेपाली वा अंग्रेजी दुवै भाषामा सोधिने छ । सबै प्रश्नको उत्तर अनिवार्य हुनेछ । लिखित परीक्षामा परीक्षार्थीले नेपाली र अंग्रेजी भाषामध्ये कुनै एक वा दुवै माध्यममा उत्तर दिन सक्नेछन् ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- पाठ्यक्रममा भएका यथासम्भव सबै पाठ्यांशका ईकाइहरु समावेस हुने गरी प्रश्न सोधिने छ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or More parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरु (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- यस पाठ्यक्रमका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मितिभन्दा तीन महिना अगाडि संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा समावेस भएको सम्झनु पर्छ ।
- लिखित परीक्षामा प्रत्येक पत्रको उत्तीर्णाङ्क न्यूनतम ४० प्रतिशत अङ्क रहेको र लिखित परीक्षामा सफल भई योग्यताक्रममा छनौट भएका उम्मेदवारहरु मात्र अन्तर्वार्ता परीक्षामा सम्मिलित हुन पाउने छन् ।

पाठ्यक्रम स्वीकृत तथा लागू मिति : २०७७/०९/११

प्रथम-पत्र : सामान्य ज्ञान, आर्थिक तथा बैकिङ्ग सम्बन्धी

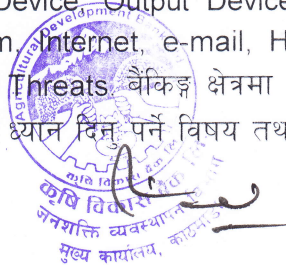
खण्ड-क: सामान्य ज्ञान					वस्तुगत बहुवैकल्पिक २५ प्रश्न X १ अंक = २५	
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन						
बुँदा नं.:	१	२	३	४	५	
प्रश्न संख्या:	१०	३	३	५	४	

- (१) नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, राजनैतिक, सामाजिक, जनसांख्यिक, सांस्कृतिक, साहित्यिक, धार्मिक, प्रशासनिक, आर्थिक, शैक्षिक, वैज्ञानिक तथा खेलकुद सम्बन्धी जानकारी, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरका प्रमुख सम-सामयिक विषय तथा घटनाक्रमहरु बारे सामान्य जानकारी ।
- (२) नेपालमा संवैधानिक विकासक्रम तथा नेपालको संविधान सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- (३) नेपालको आवधिक योजना सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- (४) नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८, बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन २०७३, बैकिङ्ग कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४, सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- (५) नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन सम्बन्धी जानकारी ।

खण्ड-ख: आर्थिक तथा बैकिङ्ग सम्बन्धी					छोटो उत्तर	५ प्रश्न X ५ अंक = २५
					लामो उत्तर	५ प्रश्न X १० अंक = ५०
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन						
बुँदा नं.:	१	२	३	४	५	६
प्रश्न संख्या:	२	२	१	२	१	२

- (१) **बैकिङ्ग प्रणाली:** बैकिङ्ग अवधारणा, विकासक्रम, बैंकका प्रकार तथा कार्यहरु, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा बैकिङ्ग व्यवसायका आधुनिक सेवा, सुविधाहरु, केन्द्रीय बैंकको स्थापना, महत्व तथा काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा बैकिङ्ग क्षेत्रको वर्गीकरण तथा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा वाणिज्य बैंकको मुख्य कारोवार क्षेत्र, सम्भावना, अवसर तथा चुनौतीहरु, नेपालको आर्थिक विकासमा बैकिङ्ग क्षेत्रको भूमिका, महत्व तथा वर्तमान अवस्था, बैकिङ्ग सेवाहरु निक्षेप सेवा, कर्जा सेवा, विप्रेषण, प्रतिपत्र, बैंक जमानत तथा अन्य सेवाहरु, बैकिङ्ग शब्दावलीहरु ।
- (२) **व्यवस्थापन: संगठन:** परिभाषा, संगठनात्मक संरचना, संगठनको प्रकार, उद्देश्य, सञ्चार प्रणाली, संगठनात्मक परिवर्तन र विकास, संस्थागत सुशासन सम्बन्धी जानकारी । **व्यवस्थापन:** परिभाषा, सिद्धान्त तथा महत्व, व्यवस्थापनका कार्यहरु, उत्प्रेरणा, व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको महत्व । **मानव संसाधन व्यवस्थापन:** अवधारणा, महत्व, कर्मचारी छनौट तथा भर्ना, तालीम तथा विकास, कार्य विवरण, कार्य विश्लेषण, पुरस्कार तथा दण्ड सजाय, कार्यसम्पादन मूल्यांकन र वृत्ति विकास योजना, चिठ्ठीपत्र लेखन, पत्राचार, दर्ता चलानी, फाइलिङ्ग, अनुक्रमणिका, संचार व्यवस्थापन, अभिलेख व्यवस्थापन, टिप्पणी तथा प्रतिवेदनको परिचय र ढाँचा, कार्यालय संरचना र सजावट ।
- (३) **सूचना प्रविधि:** Computer System (Input Device, Output Device), Operating system, Application Software, MS Office System, Internet, e-mail, Hardware, Networking, Database Management System, Related Threats. बैकिङ्ग क्षेत्रमा Core Banking System (CBS) को आवश्यकता, यसको कार्यान्वयन गर्दा ध्यान दिनु पर्ने विषय तथा सम्भावित जोखिमहरु ।

२

- (४) अर्थशास्त्र: Macro and Micro Economic Concept and Elements, GDP, National income, Fiscal policy, Monetary policy, Interest rate, Inflation, Money market, Capital market, Government securities, Globalization, Economic liberalization.
- (५) गणित: Unitary method, Fraction, Decimal, Simple and compound interest, Percentage, Ratio and proportion, Simple and weighted average, Mean, Median, Mode, Standard deviation, Triangle, Shapes.
- (६) कृषि विकास बैंक लि.: बैंकको स्थापना, विकासक्रम, कार्यप्रकृति, दूरदृष्टि, ध्येय, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, कारोवारको अवस्था, वासलातको आकार, विद्यमान सबल एवं दुर्बल पक्ष तथा अवसर र चुनौतिहरु, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचरण तथा अनुशासन सम्बन्धी जानकारी, कृषि विकास बैंक लि. कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६२।

द्वितीयपत्र: सेवा सम्बन्धी

खण्ड - क: कानूनी अवधारणा सम्बन्धी		छोटो उत्तर	४ प्रश्न X ५ अंक = २०					
		लामो उत्तर	३ प्रश्न X १० अंक = ३०					
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन								
बुँदा नं. :	१	२	३, ४ र ५	६, ७	८ - ११	१२ - १४	१५-१७	
प्रश्न संख्या :	१	१	१	१	१	१	१	

- (१) कानूनको अवधारणा, सामान्य सिद्धान्तहरु, उद्देश्य, श्रोत, कार्य तथा वर्गीकरण।
- (२) संवैधानिक कानूनको अवधारणा, संवैधानिक कानूनका श्रोत र सिद्धान्त, संविधानको वर्गीकरण, नेपालको संवैधानिक इतिहास, संविधानवाद, विधिको शासन (Rule of law), राज्यका नीति तथा निर्देशक सिद्धान्तहरु, मौलिक हक, कानूनी राज्यको सिद्धान्त सम्बन्धी जानकारी।
- (३) विश्वमा प्रचलित मुख्य कानूनी प्रणालीहरु र तिनको विकासक्रम।
- (४) न्यायको अर्थ र न्यायमा पहुँच, न्यायको प्रकार र कानूनी शासनको अवधारणा तथा सिद्धान्त।
- (५) बैकिङ्ग कानूनको अवधारणा, सिद्धान्त तथा क्षेत्र।
- (६) शक्ति सन्तुलन तथा पृथकीकरणको अर्थ, सिद्धान्त, कानून प्रदत्त अधिकार तथा कर्तव्य सम्बन्धी जानकारी।
- (७) नेपालमा कानून निर्माण प्रकृया, कानूनी राज्यका मुख्य अंगहरु तथा तिनहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार।
- (८) मानव अधिकार सम्बन्धी विश्वव्यापी घोषणापत्र, यसका विशेषता, महत्व र प्रयोग।
- (९) पारिवारिक कानून, व्यक्ति सम्बन्धी कानून, सम्पति सम्बन्धी कानून।
- (१०) न्यायिक तथा अर्ध न्यायिक निकाय र यसको अधिकार क्षेत्र।
- (११) रिट सम्बन्धी अवधारणा, कानूनी लिखतको मस्यौदा, हकदैया, हदम्याद, म्याद तथा तारेख।
- (१२) लिखतहरुको दर्ता, दरपिठ, अदालती शुल्क, धरौटी तथा जमानी।
- (१३) जाहेरी दर्खास्त, बयान, बकपत्र, फिरादपत्र, प्रतिउत्तर पत्र, पुनरावेदन पत्र, लिखित जवाफ।
- (१४) वारेसनामा, सकारनामा, तमसुंक, दृष्टिवन्धक, मञ्जुरीनामा सम्बन्धी जानकारी।
- (१५) प्रतिरक्षा सम्बन्धी जानकारी, बहस पैरवी, बहस व्यवस्थापन र बहसकला सम्बन्धी जानकारी।
- (१६) प्रमाण परीक्षण, फैसला सम्बन्धी सैद्धान्तिक तथा व्यवहारिक ज्ञान, पुनरावेदन तथा फैसला कार्यान्वयन।
- (१७) अन्तरिम आदेश, अन्तिम फैसला तथा न्यायिक पुनरावलोकन।

खण्ड-ख: संस्था, कम्पनी, बैंक तथा बैकिङ्ग नजिर		छोटो उत्तर	४ प्रश्न X ५ अंक = २०					
		लामो उत्तर	३ प्रश्न X १० अंक = ३०					
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन								
बुँदा नं. :	१ २ २	३	४	५	६	७ २ ८	९	
प्रश्न संख्या :	१	१	१	१	१	१	१	

- (१) संयुक्त राष्ट्रसंघको स्थापना, उद्देश्य, वडापत्र, कार्य तथा क्षेत्राधिकार ।
- (२) अन्तर्राष्ट्रिय न्यायालय, यसको संरचना, क्षेत्राधिकार, फैसला प्रकृया तथा फैसला कार्यान्वयन ।
- (३) कम्पनी संचालन, वार्षिक साधारण सभा, अभिलेखिकरण, कम्पनी सचिवालय सम्बन्धी कानूनी प्रावधान ।
- (४) नेपालमा सार्वजनिक संस्थानहरूको अवस्था, अर्थतन्त्रमा पुऱ्याएको योगदान, सम्भावना तथा चुनौतिहरू र नेपालमा वित्तीय क्षेत्र सुधार कार्यक्रमको प्रभावकारिता, उपलब्धी र प्रमुख चुनौतिहरू ।
- (५) प्रतिवेदनको आवश्यकता, महत्व, वर्गीकरण, तयार गर्दा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरू तथा लेखन प्रकृया, कानूनी प्रकृत्यामा प्रयोग हुने कानूनी शब्दावलीहरू (Legal Terminology) बारेमा जानकारी ।
- (६) बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचरण तथा अनुशासन सम्बन्धी जानकारी ।
- (७) कृषि विकास बैंक लि.को स्थापना, विकासक्रम, कार्यप्रकृति, दूरदृष्टि, ध्येय, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, वासलातको आकार, कारोवारको अवस्था, विद्यमान सबल एवं दुर्बल पक्ष तथा अवसर र चुनौतिहरू ।
- (८) नेपालको कृषि, ग्रामीण तथा बैकिङ्ग क्षेत्रको विकासमा कृषि विकास बैंक लि.को योगदान तथा भूमिका ।
- (९) बैकिङ्ग सम्बन्धी स्थापित नजीरहरू ।
 - (१) भुवनमान सिंह प्रधान वि. नेपाल राष्ट्र बैंक, केन्द्रीय कार्यालय समेत, (रिट नं. ३३८९/२०६०) आदेश मिति २०६२।७।२९, संयुक्त इजलास, सर्वोच्च अदालतबाट जारी भएका निर्देशात्मक आदेशहरूको कार्यान्वयनको अवस्था २०६३, राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, काठमाडौं ।
 - (२) कृष्ण गोपाल टंडन समेत वि. नेपाल राष्ट्र बैंक, काठमाण्डौ समेत, ने.का.प. २०६०, निर्णय नं. ७२९५, पृ. ९१८ ।
 - (३) विनय रेग्मी वि. श्रम अदालत समेत, सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित वाणिज्य कानून सम्बन्धी केही महत्वपूर्ण नजीरहरू, २०६३ ।
 - (४) केशव कि.सी. समेत वि. ईन्टरनेशनल लिजिड एण्ड फाइनेन्स कं.लि. समेत ने.का.प. २०५८ नि.नं. ६९८६, पृ. १३९ ।
 - (५) लुनकारण दास चौधरी समेत वि. नेपाल राष्ट्र बैंक के.का समेत (२०६२), सर्वोच्च अदालतबाट प्रतिपादित वाणिज्य कानून सम्बन्धी केही महत्वपूर्ण नजीरहरू- २०६३ ।
 - (६) उमा अग्रवाल वि. नेपाल बैंक लि.समेत ने.का.प. २०४६, नि.नं. ३९१७, पृ. ८६८ ।
 - (७) आनन्दभक्त राजभण्डारी वि. श्री ५ को सरकार अर्थ मन्त्रालय ने.का.प. २०४३, नि.नं. २७३७, पृ. ४९४ ।
 - (८) लुम्बिनी विकास बैंक लि. विरुद्ध संगिता त्रिपाठी, मुद्दा नं. ०६७/NF०००१ मुद्दा उत्प्रेषण मिश्रित परामादेश, पूर्ण ईजलास, निर्णय मिति २०७२।०९।१६ ।
 - (९) दि फुलबारी लि.का तर्फबाट संचालक समितिका अध्यक्ष पियुष बहादुर अमात्य विरुद्ध ने.रा.बैं., संचालक समिति केन्द्रीय कार्यालय बालुवाटार समेत, ने.का.प. २०६४, अंक ८, निर्णय नं. ७८७२।

कृषि विकास बैंक लि.

खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पदको विवरण:

पद : व्यवसाय सहायक
तह : ५ (पाँच)

सेवा/समूह : प्रशासन / प्रशासन

परीक्षाको किसिम :

(क) : लिखित परीक्षा : २०० पूर्णाङ्क (ख) : अन्तर्वार्ता : ३० पूर्णाङ्क

न्यूनतम शैक्षिक योग्यता :

मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट व्यवस्थापन, वाणिज्य वा व्यापार संकाय वा मानविकी संकायमा मूल विषय अर्थशास्त्र लिई स्नातक तह उत्तिर्ण भएका तथा कम्प्युटर सम्बन्धी न्यूनतम ३ महिने आधारभुत तालीम हासिल गरेका ।

पाठ्यक्रमको उद्देश्य :

बैंकको व्यवसाय सहायक, सहायकस्तर प्रशासन सेवा, तह-५ पदका लागि निर्धारित कार्य विवरणलाई दृष्टिगत गरी तोकिएको आवश्यक योग्यता पुगेका योग्य उम्मेदवारहरूमध्येबाट कार्यालयको दैनिक कार्य संचालनका लागि बैंकको कार्यक्षेत्र र कार्य प्रकृतिसँग सम्बन्धित निक्षेप, कर्जा तथा अन्य बैंकिङ्ग कारोवार संचालनका सान्दर्भिक विषयमा उम्मेदवारको सैद्धान्तिक र व्यवहारिक ज्ञानको परीक्षण गर्नु प्रस्तुत पाठ्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ ।

लिखित परीक्षा संरचना :

सि.नं.	पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न प्रकृति	प्रश्न संख्या	अंक	अंकभार	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	समय
१	प्रथम पत्र	सामान्य ज्ञान, आर्थिक तथा बैंकिङ्ग सम्बन्धी	क	वस्तुगत बहुवैकल्पिक	२५	१	२५	१००	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
			ख	छोटो उत्तर	५	५	२५			
				लामो उत्तर	५	१०	५०			
२	द्वितीय पत्र	सेवा सम्बन्धी	क	छोटो उत्तर	४	५	२०	१००	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
				लामो उत्तर	३	१०	३०			
			ख	छोटो उत्तर	४	५	२०			
				लामो उत्तर	३	१०	३०			

द्रष्टव्य:

- लिखित परीक्षाको प्रश्न पत्र नेपाली वा अंग्रेजी दुवै भाषामा सोधिने छ । सबै प्रश्नको उत्तर अनिवार्य हुने छ । लिखित परीक्षामा परीक्षार्थीले नेपाली र अंग्रेजी भाषामध्ये कुनै एक वा दुवै माध्यममा उत्तर दिन सक्नेछन् ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- पाठ्यक्रममा भएका यथासम्भव सबै पाठ्यांशका इकाइहरू समावेश हुने गरी प्रश्न सोधिने छ ।
- विषयगत प्रश्नकोहकमा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or More parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- यस पाठ्यक्रमका विषयवस्तुमा जसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा तीन महिना अगाडि संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा समावेश भएको सम्झनु पर्छ ।
- लिखित परीक्षामा प्रत्येक पत्रको उत्तीर्णाङ्क न्यूनतम ४० प्रतिशत अङ्क रहेको र लिखित परीक्षामा सफल भई योग्यताक्रममा छनौट भएका उम्मेदवारहरू मात्र अन्तर्वार्ता परीक्षामा सम्मिलित हुन पाउने छन् ।

पाठ्यक्रम स्वीकृत तथा लागू मिति : २०७७/०९/११

प्रथम-पत्र: सामान्य ज्ञान, आर्थिक तथा बैकिङ्ग

खण्ड-क: सामान्य ज्ञान				वस्तुगत बहुवैकल्पिक २५ प्रश्न X १ अंक = २५		
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन						
बुँदा नं.:	१	२ र ३	४	५	६, ७ र ८	९, १० र ११
प्रश्न संख्या:	८	४	३	२	४	४

- (१) नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, राजनैतिक, सांस्कृतिक, साहित्यिक, धार्मिक, प्रशासनिक, आर्थिक, शैक्षिक, वैज्ञानिक तथा खेलकूद सम्बन्धी जानकारी ।
- (२) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका प्रमुख सम-सामयिक विषय तथा घटनाक्रमहरु बारे सामान्य जानकारी ।
- (३) अन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय स्तरका (UN, World Bank, IMF, ADB, SAARC जस्ता) प्रमुख सस्थाहरुबारे जानकारी ।
- (४) नेपालमा संवैधानिक विकासक्रम तथा नेपालको संविधान ।
- (५) बैकिङ्ग व्यवसायमा प्रयोगहुने बैकिङ्ग शब्दावलीहरु (Banking Terminology)
- (६) नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ ।
- (७) कम्पनी ऐन, २०६३ ।
- (८) बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ सम्बन्धी जानकारी ।
- (९) बैकिङ्ग कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४ ।
- (१०) सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउण्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ ।
- (११) कृषि विकास बैंक लि. कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६२ ।

खण्ड-ख : आर्थिक तथा बैकिङ्ग				छोटो उत्तर	५ प्रश्न X ५ अंक = २५		
				लामो उत्तर	५ प्रश्न X १० अंक = ५०		
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन							
बुँदा नं.:	१	२	३	४	५	६	७
प्रश्न संख्या:	२	२	२	१	१	१	१

- (१) **बैकिङ्ग अवधारणा:** बैकिङ्ग अवधारणा, विकासक्रम, बैंकका प्रकार तथा कार्यहरु, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा बैकिङ्ग व्यवसायका आधुनिक सेवा, सुविधाहरु, केन्द्रीय बैंकको स्थापना, महत्व तथा काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा बैकिङ्ग क्षेत्रको वर्गीकरण, बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा वाणिज्य बैंकको मुख्य कारोवार क्षेत्र, सम्भावना, अवसर तथा चुनौतीहरु, नेपालको आर्थिक विकासमा बैकिङ्ग क्षेत्रको भूमिका, महत्व तथा वर्तमान अवस्था, बैकिङ्ग सेवाहरु निक्षेप सेवा, कर्जा सेवा, विप्रेषण, प्रतिपत्र, बैंक जमानत तथा अन्य सेवाहरु ।
- (२) **नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन सम्बन्धी जानकारी ।**
- (३) **व्यवस्थापन तथा कार्यालय सञ्चालन:** संगठनको परिभाषा, संगठनात्मक संरचना, संगठनको प्रकार, उद्देश्य, सञ्चार प्रणाली, संगठनात्मक परिवर्तन र विकास, संस्थागत सुशासन सम्बन्धी जानकारी, व्यवस्थापनको परिभाषा, सिद्धान्त तथा महत्व, व्यवस्थापनका कार्यहरु, उत्प्रेरणा, व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको आवश्यकता र महत्व, मानव संसाधन व्यवस्थापनको अवधारणा, महत्व, कर्मचारी छनौट तथा भर्ना, तालीम तथा विकास, कार्य विवरण, कार्य विश्लेषण, पुरस्कार तथा दण्ड, कार्य सम्पादन मूल्यांकन र वृत्ति विकास योजना, चिठीपत्र लेखन, पत्राचार, दर्ता चलानी, फाइलिंग, अन्तर्गत कार्य, संचार व्यवस्थापन, अभिलेख व्यवस्थापन, टिप्पणी तथा प्रतिवेदनको परिचय र ढाँचा, कार्यालय सुसज्जता र सजावट ।

(Handwritten signature)

- (४) **सुचना प्रविधि:** Computer System (Input Device, Output Device), Operating system, Application software, MS office system, Internet, e-mail, Hardware, Networking, Database management system, Related threats. बैंकिङ्ग क्षेत्रमा Core Banking System (CBS) को आवश्यकता, महत्व, भूमिका, यसको कार्यान्वयन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने विषय तथा सम्भावित जोखिमहरु ।
- (५) **अर्थशास्त्र:** Macro and Micro Economic Concept and Elements, GDP, National Income, Fiscal Policy, Monetary Policy, Interest rate, Inflation, Money market, Capital Market, Government Securities, Globalization, Economic Liberalization & Privatization.
- (६) **गणित:** Unitary Method, Fraction, Decimal, Simple and Compound Interest, Percentage, Ratio and Proportion, Simple and Weighted Average, Mean, Median, Mode & Standard Deviation, Triangle, Shapes.
- (७) **कृषि विकास बैंक लि.:** स्थापना, विकासक्रम, कार्यप्रकृति, दूरदृष्टि, ध्येय, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, कारोवारको अवस्था, वासलातको आकार, विद्यमान सबल एवं दुर्बल पक्ष तथा अवसर र चुनौतीहरु, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचरण तथा अनुशासन सम्बन्धी जानकारी ।

द्वितीय-पत्र: सेवा सम्बन्धी

खण्ड-क: व्यवस्थापन सम्बन्धी	छोटो उत्तर		४ प्रश्न X ५ अंक = २०				
	लामो उत्तर		३ प्रश्न X १० अंक = ३०				
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन							
बुँदा नं.:	१	२ र ३	४	५	६	७	८
प्रश्न संख्या:	१	१	१	१	१	१	१

- (१) **संगठन तथा व्यवस्थापन:** संगठन परिचय, संगठनात्मक संरचना, संगठनका प्रकार, उद्देश्य, संगठनात्मक वातावरण, उत्प्रेरणाका तत्व तथा सिद्धान्तहरु, संचार प्रणाली, संगठनात्मक परिवर्तन र विकास, वित्तीय संस्थागत सुशासन सम्बन्धी जानकारी, व्यवस्थापनको अवधारणा, सिद्धान्त, प्रकार तथा कार्यहरु, नेतृत्व विकास, निर्णय प्रकृया, व्यवस्थापनका नविनतम् चुनौतीहरु, व्यवस्थापन सूचना प्रणाली र यसको आवश्यकता, समय व्यवस्थापन, द्वन्द्व व्यवस्थापन, संकट व्यवस्थापन र गुनासो व्यवस्थापन ।
- (२) **कार्यालय संचालन:** चिठीपत्र लेखन, पत्राचार, दर्ता चलानी, फाइलिङ्ग, अनुक्रमणिका, संचार व्यवस्थापन, अभिलेख व्यवस्थापन, कार्यालय संरचना र सजावट, टिप्पणी, आन्तरिक पत्र (मेमो) तथा प्रतिवेदनको अवधारणा, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा यसको महत्व, यसमा समावेश हुने मुख्य विषयहरु र लेखन ढाँचा ।
- (३) **मानव संसाधन व्यवस्थापन:** मानव संसाधन व्यवस्थापनको अवधारणा, विकास, उद्देश्य, महत्व, कर्मचारी भर्ना, छनौट, तालीम तथा विकास, कार्य विवरण, कार्य विश्लेषण, उत्प्रेरणा, पुरस्कार तथा दण्ड सजाय, कार्य सम्पादन मूल्यांकन, वृत्ति विकास योजना, कर्मचारीको आचार संहिता, अवकाश तथा सामाजिकीकरण ।
- (४) **लेखा व्यवस्थापन:** Income and Expenditure A/C, Profit & Loss A/C, Depreciation, Reconciliation, Ratio Analysis, Capital Budgeting, Probability, CVP Analysis, Index Calculation, Cost of Capital, Base Rate Calculation.
- (५) **बैंकिङ्ग सेवाहरु:** Deposit product, Credit product, Letter of credit, Branchless Banking, Any Branch Banking System (ABBS), Mobile Banking, Internet Banking, SWIFT, Draft, ATM, Debit Card, Credit Card, POS, CASBA, Demat Account, Locker, Financial Literacy, Agency Service बारे जानकारी ।

- (६) सार्वजनिक सेवा प्रवाहको अर्थ, प्रकार, महत्व, सार्वजनिक उत्तरदायित्व तथा जवाफदेहिता ।
 (७) नेपालमा आवधिक विकास योजनाको प्रयास तथा हालसम्मको उपलब्धीहरु तथा चालु आवधिक योजना ।
 (८) मुद्रा तथा पूँजी बजारको अवधारण, उपकरणहरु यसको महत्व, वर्तमान अवस्था, सम्भावना तथा चुनौतीहरु ।

द्वितीय-पत्र: सेवा सम्बन्धी

खण्ड -ख: बैंकिङ्ग सेवा सम्बन्धी	छोटो उत्तर	४ प्रश्न X ५ अंक = २०					
	लामो उत्तर	३ प्रश्न X १० अंक = ३०					
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन							
बुँदा नं.:	१ र २	३, ४ र ५	६ र ७	८ र ९	१० र ११	१२ र १३	१४ र १५
प्रश्न संख्या:	१	१	१	१	१	१	१

- (१) नगद कारोवार, यसको आवश्यकता, महत्व, कारोवारमा ध्यान दिनुपर्ने विषयहरु र सम्भावित जोखिम, कोष व्यवस्थापन, तरलता व्यवस्थापन, श्रोत परीचालन तथा वित्तीय अनुशासन सम्बन्धी जानकारी ।
 (२) निक्षेप सेवाको अवधारणा, प्रकार, श्रोत संकलन, परिचालन तथा व्यवस्थापन, कर्जा विश्लेषण, कर्जा लगानी, कर्जा परियोजना सुपरीवेक्षण, कर्जा वर्गीकरण, कर्जा असुली तथा असल परियोजनाका विशेषताहरु ।
 (३) विप्रेषण, प्रतीतपत्र, बैंक जमानत, ट्रेजरी, अन्तर बैंक कारोवारहरुको अवधारणा, यसको महत्व, प्रकार, सम्भावना, मुख्य जोखिम तथा चुनौतीहरु ।
 (४) कोष तथा गैर कोषमा आधारित व्यवसायको अवधारणा, वर्गीकरण, आवश्यकता, सम्भावना तथा चुनौतीहरु ।
 (५) बैंकिङ्ग व्यवसायमा अर्न्तनिहित जोखिमको अवधारणा, यसका प्रकार र सो को व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी ।
 (६) स्थिर सम्पत्तिको आवश्यकता, प्रकार, भौतिक परीक्षण, ह्रासकट्टी तथा यसको व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी ।
 (७) वित्तीय विवरणको परिभाषा, महत्व, आवश्यकता तथा वित्तीय विवरण विश्लेषण, बैंकिङ्ग व्यवसायको वित्तीय विवरण, यसका प्रमुख तत्वहरु तथा प्रस्तुतीकरण प्रकृया ।
 (८) अन्तरशाखा कारोवारको परिचय, महत्व, व्यवस्थापन, हिसाब भिडान (Reconciliation) सम्बन्धी जानकारी र यसको आवश्यकता, प्रकार र महत्व ।
 (९) बैंकिङ्ग व्यवसायमा ग्राहकको महत्व, ग्राहक पहिचान, मूल्याङ्कन तथा ग्राहक सम्बन्ध व्यवस्थापन, बैंकिङ्ग सेवाहरुको बजार पहिचान, बजार विश्लेषण, बजारीकरणका औजार तथा रणनीतिहरु ।
 (१०) Basel, IFRS, NFRS, FATF, Banking Fraud, KYC, AML/CFT सम्बन्धी जानकारी ।
 (११) बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचरण तथा अनुशासन सम्बन्धी जानकारी ।
 (१२) नेपालको आर्थिक (कृषि, ग्रामीण तथा बैंकिङ्ग) क्षेत्रको विकासमा कृषि विकास बैंक लि.ले गरेको योगदान तथा भूमिका ।
 (१३) संस्थागत सुशासन एवं बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचरण तथा अनुशासन सम्बन्धी व्यवस्थाको जानकारी ।
 (१४) कृषि विकास बैंक लि.को स्थापना, विकासक्रम, कार्यप्रकृति, दूरदृष्टि, ध्येय, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, वासलातको आकार, कारोवारको अवस्था, विद्यमान सबल एवं दुर्बल पक्षहरु तथा अवसर र चुनौतिहरु ।
 (१५) कृषि विकास बैंक लि.को विद्यमान कारोवारको अवस्था, वित्तीय विवरण, सबल एवं दुर्बल पक्ष तथा अवसर र चुनौतिहरु ।

कृषि विकास बैंक लि.

खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पदको विवरण

पद : MIS (व्यवस्थापन सूचना प्रणाली) सहायक सेवा/समूह : प्रशासन / प्रशासन
तह : ५ (पाँच)

परीक्षाको किसिम :

(क) : लिखित परीक्षा : २०० पूर्णाङ्क (ख) : अन्तर्वार्ता : ३० पूर्णाङ्क

न्यूनतम शैक्षिक योग्यता :

मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट व्यवस्थापन संकायमा कम्प्युटर विषय लिई स्नातक तह उत्तीर्ण गरेको ।

पाठ्यक्रमको उद्देश्य :

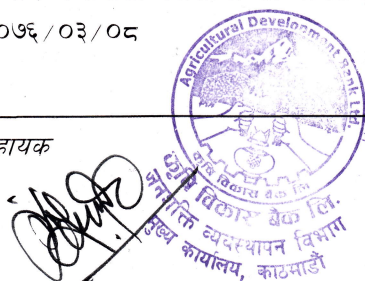
बैंकको MIS (व्यवस्थापन सूचना प्रणाली) सहायक, सहायकस्तर प्रशासन सेवा, तह-५ पदका लागि निर्धारित कार्य विवरणलाई दृष्टिगत गरी तोकिएको आवश्यक योग्यता पुगेका योग्य उम्मेदवारहरु मध्येबाट कार्यालयको दैनिक कार्य संचालनका लागि बैंकको कार्यक्षेत्र र कार्य प्रकृतिसंग सम्बन्धित, निक्षेप, कर्जा तथा MIS, अन्य बैंकिङ्ग कारोवार संचालनका सान्दर्भिक विषयमा उम्मेदवारको सैद्धान्तिक र व्यवहारिक ज्ञानको परीक्षण गर्नु प्रस्तुत पाठ्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ ।

लिखित परीक्षा योजना :

सि.नं.	पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न प्रकृति	प्रश्न संख्या	अंक	अंकभार	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	समय
१	प्रथम पत्र	सामान्य ज्ञान, कानून तथा बैंकिंग सम्बन्धी	क	वस्तुगत बहुवैकल्पिक	२५	२	५०	१००	४०	२० मिनेट
			ख	छोटो उत्तर	६	५	३०			१ घण्टा १५ मिनेट
				लामो उत्तर	२	१०	२०			
२	द्वितीय पत्र	सेवा सम्बन्धी	क	छोटो उत्तर	६	५	३०	१००	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
				लामो उत्तर	२	१०	२०			
			ख	छोटो उत्तर	६	५	३०			
				लामो उत्तर	२	१०	२०			

द्रष्टव्य:

- लिखित परीक्षाको प्रश्नपत्र नेपाली वा अंग्रेजी दुबै भाषामा सोधिने छ । सबै प्रश्नको उत्तर अनिवार्य हुनेछन । लिखित परीक्षामा परीक्षार्थीले नेपाली र अंग्रेजी भाषामध्ये कुनै एक वा दुवै माध्यममा उत्तर दिन सक्नेछन् ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरुको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- पाठ्यक्रममा भएका यथासम्भव सबै पाठ्यांशका ईकाईहरु समावेश हुनेगरी प्रश्न सोधिने छ ।
- विषयगत प्रश्नको हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटा प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or More parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरु (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरु परीक्षाको मिति भन्दा तीन महिना अगाडि (संशोधन भएका, संशोधन भई हटाईएका, वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा समावेश भएको सम्झनु पर्दछ ।
- लिखित परीक्षामा प्रत्येक पत्रको उत्तीर्णाङ्क न्यूनतम ४०% (प्रतिशत) अङ्क रहेको र लिखित परीक्षामा सफल भई योग्यताक्रममा छनौट भएका उम्मेदवारहरु मात्र अन्तर्वार्ता परीक्षामा सम्मिलित हुन पाउने छन् ।
- पाठ्यक्रमको स्वीकृति तथा लागु मिति : २०७६/०३/०८

प्रथम-पत्र :

खण्ड - क : सामान्य ज्ञान तथा कानुनी व्यवस्था

वस्तुगत बहुवैकल्पिक

२५ प्रश्न X २ अंक = ५०

- १) नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, राजनैतिक, सांस्कृतिक, साहित्यिक, धार्मिक, प्रशासनिक, आर्थिक, शैक्षिक, बैज्ञानिक तथा खेलकुद सम्बन्धी जानकारी ।
- २) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरका प्रमुख सम-सामयिक विषय तथा घटनाक्रमहरु बारे सामान्य जानकारी ।
- ३) अन्तर्राष्ट्रिय तथा क्षेत्रीय स्तरका (UN, World Bank, IMF, ADB, SAARC जस्ता) प्रमुख सस्थाहरु बारे जानकारी ।
- ४) नेपालमा संबैधानिक विकासक्रम तथा नेपालको संविधान ।
- ५) बैकिङ्ग व्यवसायमा प्रयोग हुने बैकिङ्ग शब्दावलीहरु (Banking Terminology)
- ६) नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८ ।
- ७) कम्पनी ऐन, २०६३ ।
- ८) बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ सम्बन्धी जानकारी ।
- ९) बैकिङ्ग कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४ ।
- १०) सम्पत्ति शुद्धिकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ ।
- ११) कृषि विकास बैंक लि. कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६२ ।

खण्ड - ख : आर्थिक तथा बैकिङ्ग

छोटो उत्तर

६ प्रश्न X ५ अंक = ३०

लामो उत्तर

२ प्रश्न X १० अंक = २०

- १) **बैकिङ्ग अवधारणा** : बैकिङ्ग अवधारणा, विकासक्रम, बैंकका प्रकार तथा कार्यहरु, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा बैकिङ्ग व्यवसायका आधुनिक सेवा, सुविधाहरु, केन्द्रिय बैंकको स्थापना, महत्व तथा काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा बैकिङ्ग क्षेत्रको वर्गीकरण तथा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा वाणिज्य बैंकको मुख्य कारोवार क्षेत्र, सम्भावना, अवसर तथा चुनौतीहरु, नेपालको आर्थिक विकासमा बैकिङ्ग क्षेत्रको भूमिका, महत्व तथा वर्तमान अवस्था, बैकिङ्ग सेवाहरु निक्षेप सेवा, कर्जा सेवा, विप्रेषण, प्रतिपत्र, बैंक जमानत तथा अन्य सेवाहरु ।
- २) **नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन सम्बन्धी जानकारी** ।
- ३) **संगठन तथा व्यवस्थापन** : संगठनको परिभाषा, संगठनात्मक संरचना, संगठनको प्रकार, उद्देश्य, सञ्चार प्रणाली, संगठनात्मक परिवर्तन र विकास, संस्थागत सुशासन सम्बन्धी जानकारी । व्यवस्थापनको परिभाषा, सिद्धान्त तथा महत्व, व्यवस्थापनका कार्यहरु, उत्प्रेरणा, व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको आवश्यकता र महत्व । मानव संसाधन व्यवस्थापनको अवधारणा, महत्व, कर्मचारी छनौट तथा भर्ना, तालीम तथा विकास, कार्य विवरण, कार्य विश्लेषण, पुरस्कार तथा ढण्ड सजाय, कार्य सम्पादन मूल्यांकन र वृत्ति विकास योजना ।
- ४) **कार्यालय संचालन** : चिठीपत्र लेखन, पत्राचार, दर्ता चलानी, फाईलिङ्ग, अनुक्रमणिका, संचार व्यवस्थापन, अभिलेख व्यवस्थापन, टिप्पणी तथा प्रतिवेदनको परिचय र ढांचा, कार्यालय संरचना र सजावट ।
- ५) **सूचना प्रविधि** : Computer System (Input Device, Output Device), Operating system, Application software, MS office system, Internet, e-mail, Hardware, Networking, Database management system, Related threats. बैकिङ्ग क्षेत्रमा Core Banking System (CBS) को आवश्यकता, महत्व, भूमिका, यसको कार्यान्वयन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने विषय तथा सम्भावित जोखिमहरु ।
- ६) **अर्थशास्त्र** : Macro and Micro Economic Concept, Elements, GDP, National Income, Fiscal Policy, Monetary Policy, Interest rate, Inflation, Money market, Capital Market, Government Securities, Globalization, Economic Liberalization & Privatization.

- ७) गणित: Unitary Method, Fraction, Decimal, Simple and Compound Interest, Percentage, Ratio and Proportion, Simple and Weighted Average. Mean, Median, Mode, & Standard Deviation, Triangle, Shapes.
- ८) कृषि विकास बैंक लि.: बैंक को स्थापना, विकासक्रम, कार्यप्रकृति, दूरदृष्टि, ध्येय, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, कारोवारको अवस्था, वासलातको आकार, विद्यमान सबल एवं दुर्बल पक्षहरु तथा अवसर र चुनौतिहरु । बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचरण तथा अनुशासन सम्बन्धी जानकारी ।

द्वितीय पत्र : सेवा सम्बन्धी

खण्ड - क : सेवा सम्बन्धी

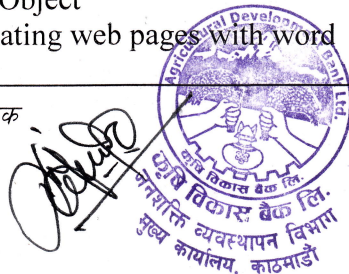
छोटो उत्तर	६ प्रश्न X ५ अंक = ३०
लामो उत्तर	२ प्रश्न X १० अंक = २०

1) Computer Fundamentals :

1. Computer :- Introduction, Characteristics, Types and Applications of Computer
2. Overview of a computer system:-
3. Introduction to ASCII, Unicode standards and font types
4. Security
5. Basic electronics
6. Hardware Maintenance and Troubleshooting

2) Word Processing :

1. Concept of word processing
2. Familiarity with the MS-Word: Starting Word, Show Or Hide Tool bars, Move Toolbar and Menu Bar, Use Shortcut Menu Using Right mouse Click, Use Shortcut key, Creating, Opening, Saving and closing the documents, Inserting and Overtyping Text, Viewing a Document, Selection Techniques, Moving and Copying Text, Deleting Text, Using UNDO/REDO, Getting help: Use of Office Assistant Help, Contents Help
3. Formatting font: Changing the Font and Font Size, Character Formatting, Using Font Dialog Box, using Format Painter, Changing Case, Using Drop Caps, Using Text Animation Effects
4. Formatting paragraph: Aligning Text In A Document, Indenting, Creating Bulleted and Numbered Lists, Adjusting Line Or Paragraph Spacing, Adding Border And Shading To Paragraph, Using Tab
5. Formatting Page: Setting Page Margins, Paper Size and Page Orientation, Creating Page Break, Creating Section Break, Creating Headers, Footers and Page Numbers
6. Proofing your document, previewing and printing your document
7. Working with tables: Creating, Selecting, resizing a Tables, Adding and Deleting Columns and Row, Formatting Tables, Performing Calculation
8. Working with styles: Creating Styles, Applying A Different Style. Managing Styles
9. Working with graphics: Inserting And Formatting Text Boxes, Adding Auto Shape, Inserting Pictures And Word Art, Creating Watermark
10. Creating mail merge and labels: Creating Mail Merge, Selecting Specific Records To Merge, Creating Lables
11. Working with columns: Creating Columns, Formatting Columns
12. Using templates and macros, Working with outlines and long documents
13. Creating Footnotes And Endnotes, Creating a Table of Contents
14. Organizing a Document in Outline View
15. Working with object linking and embedding (ole): Creating Linked And Embedded Object, Editing Linked And Embedded Object
16. Working with online forms, Creating web pages with word

3) Spreadsheet :

1. Concept of electronic spreadsheet
2. Organization of Excel Spreadsheet (Cell, Rows, Columns, Worksheet, Workbook and Workspace), Getting Familiar with the Excel Screen and help, Moving Around Your Cursor, Selecting Range In Workbook, Entering Data into Worksheet
3. Performing calculations: Using Simple Formula and Simple functions, Using Auto Calculate and Labels.
4. Managing worksheet and workbook information
5. Managing Worksheet Information: Cut and Paste, 'Drag And Drop, Copy And Paste, Drag And Drop, Insert A New Row, Insert Multiple Rows, Delete Rows, Insert A New Column, Insert Multiple Columns, Delete Columns, Insert A Cell
6. Formatting worksheet: Adjusting Column Width/ Row Height, Formatting Cell Using Toolbar; Formatting Cell Using Menu Options
7. Creating chart: Change Chart Title, X axis and Y axis Title, Change Gridlines Change Legend Options; Change Data Labels; Add Data Table Delete Data Series; Add Data Series Using Mouse, Delete Chart; Formatting Chart
8. Setting up page and print: Setting Up Page, Change Page Orientation, Change Scaling, Change Paper Size, Change Page Margin, Align To Center of Page, Add Header! Footer previewing and Printing, Print preview, Print Active Sheets, Print Selected Cells, Print Chart
9. Validating and protecting worksheet and workbook: Protecting Worksheet Style And Content, Protecting Your Workbook From Unauthorized Users Access
10. Using workgroup features: Add Comment into a Cell, Show/Hide Comment Indicators, Edit And Delete Comments Sharing Workbooks: Enable Workbook Sharing, Disable Workbook Sharing, Copies of Shared Workbook, Track Changes in Shared Workbook, Accept or Reject Changes
11. Creating pivot table and analyzing data: Creating Pivot Table, Updating pivot Table, Modifying Calculated Field in pivot Table, Creating Chart From Pivot Table

4) Presentation System :

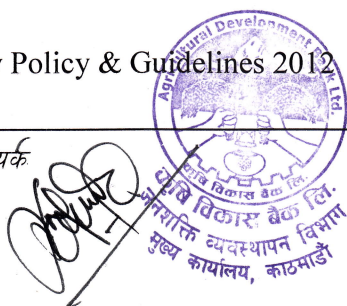
1. Introduction to MS-Power Point
2. Creating, Opening & saving presentation
3. Formatting Slides
4. Slide Show and Animation
5. Inserting Clip Art, Picture, Tables. Chart, Graphs, Organization Chart, Etc.
6. Exporting and printing slides

5) Web Technology :

1. Introduction to Web Page and Content Management System
2. Introduction to HTML
3. HTML document
4. Html Tags
5. Working with Text, Hyperlinks, Images, Lists, Forms, Tables, Frames, etc.
6. Familiarity with Cascading Style Sheet, Rich Site Summary and social networking
7. Familiarity with JavaScript, XML
8. Concept of Web server and Proxy server
9. Social media in governance

6) IT in Nepal and Emerging Technologies :

1. History of IT in Nepal
2. ICT Policy, 2072 B.S.
3. NRB's Information Technology Policy & Guidelines 2012

4. Cryptography, Digital Signature
5. E-commerce, e-Governance
6. Multimedia, Image processing
7. GIS, Remote sensing, GPS

खण्ड - ख : सेवा सम्बन्धी

छोटो उत्तर	६ प्रश्न X ५ अंक = ३०
लामो उत्तर	२ प्रश्न X १० अंक = २०

1) Structured and object oriented programming :

1. Data types, ADT
2. Operators, variables and assignments, control structures, Procedure/function
3. Class definitions, encapsulation, inheritance, object composition, Polymorphism
4. Pattern and framework
5. Programming with C, C++, Java

2) Data Structures and Algorithms :

1. General concepts: Abstract data types, Time and space analysis of algorithms, Big Oh and theta notations, Average, best and worst case analysis
2. Linear data structures: Lists, Linked Lists, Stacks, Queues, Priority Queue
3. Trees: General and binary trees, Representations and traversals, Binary search trees, balancing trees, AVL trees, 2-3 trees, red-black trees, self-adjusting trees, Splay Trees
4. Algorithm design techniques: Greedy methods, Priority queue search, Exhaustive search, Divide and conquer, Dynamic programming, Backtracking and Recursion
5. Indexing Methods: Hashing Trees, Suffix Trees
6. Graph algorithms: Depth-first Search and Breadth-first Search, Shortest Path Problems, Minimum Spanning Trees, Directed Acyclic Graphs.
7. Searching, Merging and Sorting

3) Software Engineering Principles (System analysis and design) :

1. Software process: Software Process models, risk-driven approaches
2. Software Project Management: Relationship to lifecycle, project planning, project control, project organization, risk management, cost models, configuration management, version control, quality assurance, metrics
3. Software requirements: Requirements analysis, requirements solicitation, analysis tools, requirements definition, requirements specification, static and dynamic specifications, requirements review.
4. Software design: Design for reuse, design for change, design notations, design evaluation and validation, Software Architecture, Context diagram and DFD, Object Modeling: Object-Oriented Concept, Object Structure, Object Feature, Class and Object, Use Case Diagram, State Diagram, Event Flow Diagram
5. Implementation: Programming standards and procedures, modularity, data abstraction, static analysis, unit testing, integration testing, regression testing, tools for testing, fault tolerance.
6. Maintenance: The maintenance problem, the nature of maintenance, planning for maintenance
7. SE issues: Formal methods, tools and environments for software engineering, role of programming paradigm, process maturity and Improvement, ISO standards, SEI-CMM, CASE tools

4) Database Management System and Database Design :

1. Introduction: The relational model, ER model, SQL, Functional dependency and relational database design, File structure
2. Transaction Management and Concurrency Control: Concurrent execution of the user programs, transactions, Concurrency control techniques

3. Crash Recovery: Types of failure, Recovery techniques
4. Query Processing and Optimization
5. Indexing: Hash based indexing, Tree based indexing
6. Distributed Database Systems and Object oriented database system
7. Data Mining and Data Warehousing
8. Security Management System
9. SQL and Embedded SQL, Writing Basic SQL SELECT Statements, Restricting and Sorting data, Single Row Functions, Displaying Data from Multiple Tables, Aggregation of Data Using Group Functions, Sub Queries, Manipulating Data and Creating & Managing Tables, Creating Views and Controlling User Access,
10. Database Design: Logical Design, Conceptual Design, Mapping Conceptual to Logical, Pragmatic issues, Physical Design, Integrity and Correctness, Relational Algebra, Relational Calculus. Normalization: 1NF, 2NF, 3NF, BCNF, 4NF, 5NF, DKNF, Database Design with major RDBMS products: Oracle, Sybase, DB2, SQL Server.

5) Operating System :

1. Introduction, Types and Functions of operating systems
2. Processing and Threads: Symmetric Multiprocessing, Micro-kernels, Concurrency, Mutual Exclusion and Synchronization, Deadlock
3. Scheduling
4. Memory Management
5. Input Output and Files: I/O devices and its organization, Principles of I/O software and hardware, Disks, Files and directories organization, File System Implementation
6. Distributed Systems: Distributed Message passing, RPC, Client/Server Computing, Clusters
7. Security: Authentication and Access Authorization, System Flaws and Attacks, Trusted System
8. Common Operating Systems: MS-DOS, Windows Family of Products, Unix Family of Products, Linux Family of Products, Windows Networking, Windows Architecture, Linux Architecture, Troubleshooting Windows, & Linux, Managing Network Printing, Managing Hard Disks and Partitions, Monitoring and Troubleshooting Windows, Users, Groups and Permission on Linux and Windows. Sharing file, folder, printer, application, etc.

6) Computer Networks :

1. Introduction: Definition, Types, Topologies
2. OSI Reference model
3. Protocol stack, switching
4. Link Layer: services, error detection and correction, multiple access protocols, LAN addressing and ARP (Address Resolution Protocol), Ethernet, CSMA/CD multiple access protocol, Hubs, Bridges, and Switches, Wireless LANs, PPP (Point to Point Protocol), Wide area protocols
5. Network Layer: services, datagram and virtual circuits, routing principles and algorithms, Internet Protocol (IP), IP addressing, IP transport, fragmentation and assembly, ICMP (Internet Control Message Protocol), routing on the internet, RIP (Routing Information Protocol), OSPF (Open Shortest Path First), router internals, IPv6
6. Transport Layer: principles, multiplexing and de-multiplexing, UDP, TCP, flow control, principles of congestion control, TCP congestion control
7. Application Layer: Web and Web caching, FTP (File Transfer Protocol), Electronic mail, DNS (Domain Name Service), socket programming
8. Distributed system, Clusters, Network Security, Disaster Recovery, Data Storage Techniques: Clustering, NAS, SAN

(Handwritten signature)